

FUNDAȚIA CULTURALA PRINCIPELE CAROL

CAMINUL CULTURAL

1 MAIU 1927. — BUCUREȘTI. — STRADA LATINA, 10

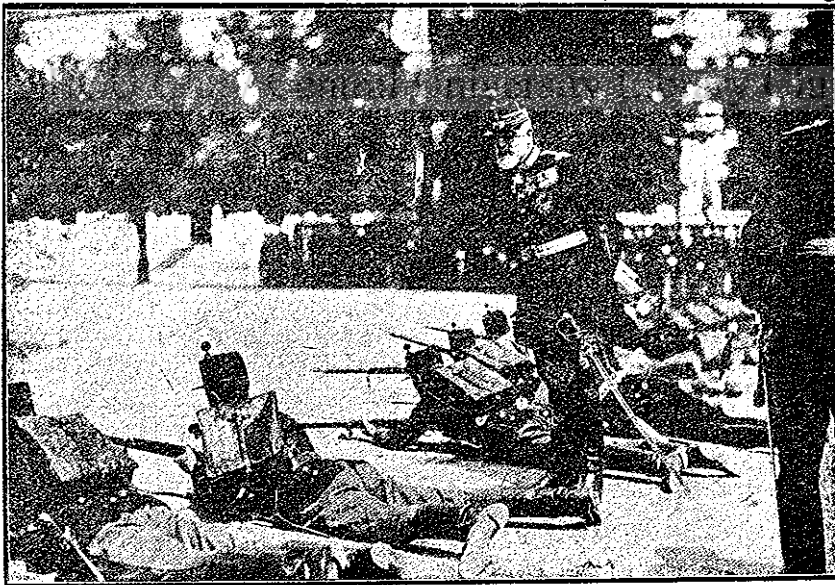
Povestea unei coroane de oțel.

Dela 10 Maiu am intrat în al cincizecilea an, de viață neatârnată a României. Isprava faptelor de-atunci a fost scrisă cu iubire de Coșbuc în cartea foarte citită care are titlul dat de noi acestor câteva cuvinte de amintire. Citită a fost ea și până acum; dovadă că a trebuit să fie tipărită de cinci ori la rând. Niciodată însă nu se cuvine să fie mai mult decât anul acesta Anul acesta ea trebuie să fie pentru tot românul ca o evanghelie de vitejie, cu citiri de fiecare zi.

„Tocmai viu dela Rege, de care auzisem din-nainte mult bine. Dar chiar așa de fermecător de plăcut tot nu mi-l închipuisem. Audiența a ținut două ore și un sfert; dar n'a fost plicticoasă nicio clipă”.

la 8 Iunie 1900 :

„Audiența mea de ieri a ținut două ceasuri și jumătate în cap! În cei patru ani cât am fost în Copenhaga, nu știu să fi avut o convorbire atât de interesantă chiar dacă pun la un loc

Regele Carol I urmărind mișcarea ostașilor cari acum 50 ani au făcut războiul pentru neatârnată.

Fața, în jurul căreia se petrec faptele sărbătorite, e a Regelui Carol. Să ne întorcem gândul spre el! A fost un mare Rege! Iată ce spune despre Regele Carol, într-o carte ieșită de curând, un fost ministru al Germaniei la București. Sunt nu numai cuvintele unui străin, care nu se putea gândi la măguliri de curtean, dar ale unui judecător foarte ager și aspru cu toți oamenii pe care i-a cunoscut:

la 20 Ianuarie 1900 :

toate convorbirile mele politice, ca ieri în aceste două ceasuri și jumătate”.

Despre acest diplomat, care era un fel de urmaș al lui Bismarck, al Cancelarului-de-fier, a scris Take Ionescu unele din cele mai înțelegătoare pagini politice ale lui. Și le-a scris, nu la altă dată, atunci când se frământa, în zilele dela început ale războiului, să ne apropie de Franța.

Regele Carol a fost un mare Rege!

Zile de Maiu în Chișinău.

Când urci spre Costiugeni încep viile cu co-nace și vișini în floare. Indărăt, peste scufundătura Bâcului în care s'a așezat de o sută de ani încoace un mare oraș, se vede drumul de stepă, ca un râu de colilie, al Orheiului. Dar aici nu e vorba nici de flori, nici de băragane.

Chișinăul a adunat în zilele dintâi de Maiu câți oameni de carte au putut să încapă în sălile lui de întrunire. Vrem să spunem un cuvânt despre ce i-a adus și cu ce s'au despărțit.

Dela Hotin până la Cetatea-Albă, școlile încep să facă mai mult decât numai să învețe pe copii. Prin șezători, ele vor să ajungă la vrâstnici, și, prin cunoștințele pe care le împrăstie acolo, să dea însfârșit cultura satelor. Ceeace mai înainte se făcea prin cercuri sau întâmplător, urmează să iasă dintr'o organizare. Șefi de regiune, numiți dintre institutori, profesori sau oameni cu pricepere în mișcarea culturală, au toată inițiativa și răspunderea. Rezultatele dobândite în câteva luni sunt, după spusa lor, destul de însemnate. Li urmărim și noi și-i credem! Dar munca e abia la început. Ea nu poate fi de pe acum judecată, nici în bine, nici în rău. Iar ceeace am spus că se lucrează în Basarabia s'a început și în alte părți. A doua adunare, dela anul viitor, la Cernăuți, va strânge la oaltă și alți șefi de regiune, revizori, institutori, învățători și oaspeți de oaspeți, ca să asculte o dare de seamă, credem că și mai cuprinzătoare decât aceasta.

În al doilea rând, s'a încercat la Chișinău să se afle o cale de legătură între osteneala culturală a Ministerului Instrucției și aceea a diferitelor societăți cu scopuri la fel. S'a primit de toți propunerea Fundației Culturale Principele Carol, ca o comisie din delegați ai societăților mai de seamă, să se adune la Casa Școalelor sub președinția Ministrului, să hotărască programele de lucru și să dea sau să arate mijloacele. Întâia zi a fost a școalei, cu purtător de cuvânt Ministerul, și a doua, a societăților culturale, cu purtător de cuvânt Fundația.

Jumătate din sală erau conducătorii și membrii căminelor ei.

Au fost zile de Maiu și pentru Fundația Culturală Principele Carol, în Chișinău.

150 ani de școală românească în Turtucaia

La 22 Maiu se va sărbători în Turtucaia 150 ani de școală românească. Sărbătoarea are o deosebită însemnătate pentru cultura și istoria noastră. Fundației îi revine meritul de a fi determinat această serbare prin cel mai scrupulos misionar și drumet al ei, d. Emanoil Bucuța.

La serbare vor fi de față: Ministrul Instrucției, Ministrul Artelor și delegații instituțiilor culturale.

Casa Școalelor cu concursul Fundației va scoate o foaie festivă, va închina zilei pagina culturală a Universului și va așeza într-o pomenire învățătorilor cari au slujit cultura română în Turtucaia, o placă comemorativă. Pe placă sunt înșirați 15 învățători, atâția câți s'au putut afla din condice și alte acte. Cel dintâi e Dascălul Rusu Șaru în anul 1774, iar cel din urmă Gheorghie Ionescu care funcționează dela 1884.

Programul serbării va cuprinde un tedeum, cuvântări, exhibiții școlare, jocuri, o retragere de pescari pe Dunăre în pirogile lor pescărești, muzică.

Desfacerea cărților

Prin Cămine, școală, biserică, bănci.

Nu poate fi răvnă mai folositoare pentru sufletul oame-nilor ca aceia de a-i ține în contact cu cartea. Însăși rostul școalei începătoare trebuie să fie acesta: trezirea și dezvoltarea gustului de cetire. Liberat de școală cu bruma de cultură căpătată între pereții ei, copilul trebuie să rămână prietenul cărții. Să vadă în ea un izvor al puterii și fericirii lui.

Căminul și școala cari nu fac din carte o valoare vie și nici nu se silesc să o pună în mâna și sufletul oame-nilor devin așezăminte absurde, își neagă senzul lor, sunt ficțiuni.

Un sat în care școala, căminul și biserica, nu și fac oficiu de desfacere a cărții, rămâne prin această lipsă de carte o așezare de primitivi departe de binefacerile civilizației și culturii.

Noi negăm acolo existența preotului și învățătorului, chiar dacă sunt. Prezența lor se justifică numai cu fapta de cultură și cea mai răscolitoare de viață e aceia a răspândirii cărții.

Deci, nici un «Cămin Cultural» fără depozit de cărți și fără zel susținut în răspândirea și folosirea lor.

Depozitul se organizează ușor. Se scrie Fundației după ce s'au luat măsurile de bună administrare și răspândire.

Cartea sosită se vestește copiilor în școală, părinților la biserica și la Cămin. Se trezește interes pentru ea. Se recomandă în tot locul.

Duminica se pot desface la ușa bisericii după slujbă și la horă după amiază.

Cumpărătorii cei mai buni, vor fi răsplătiți cu premii în cărți vor fi citați, publicați în buletin, pomeniți în biserica după slujbă și în chip excepțional pot fi publicați în cotidianul în care Fundația își are un loc al ei. — Universul.

Vom publica și Căminele cari ca realități de muncă stau în slujba culturii.

Un catalog general de bibliotecă populare.

Fundația Culturală Principele Carol a tipărit pentru întâia oară, o listă generală de cărți, alese din cele ce se găsesc în comerț, pentru o cât mai completă bibliotecă de sat. Înșiruirea bibliografică dată aici este ca un fel de vitrină unde mostrele se așează ca să ai de unde alege și nici de cum un inventartip pentru a fi primit întreg, oriunde.

Nu suntem pentru bibliotecă unice (după cum nu suntem nici pentru programe școlare unice), fiindcă nevoile și cerințele culturale variază dela un sat la altul, dela regiune la regiune. Alta este rezonanța lui Creangă în Moldova, a lui Tudor Vladimirescu în Oltenia, a lui Avram Iancu în Ardeal - după cum variabile sunt și temele de conferințe (în complexul problemelor locale, pentru regiunea munților, a colinelor și a câmpiilor. Dar aceasta nu însemnează că un Creangă, de pildă, nu trebuie să figureze în toate bibliotecile populare. Dimpotrivă. Cele mai multe cărți

sunt bine venite pentru orice sat din România. Atâta numai că biblioteca trebuie să înceapă cu cărțile cari oglindesc sufletul regional pentru a-și ademeni cetitorii.

Catalogul nostru este atât de întins, încât parte cuprinde felurite biblioteci regionale: și în afară de aceasta, nu ținem să fie rigid, ca un text de regulament: Oricine poate adăoga și alte cărți, după preferință, catalogul rămânând ca o orientare generală în alcătuirea unei bune și bine gospodărite biblioteci populare: Cărți pentru țărani, pentru copii, pentru fruntașii intelectuali ai satului. Alte cărți ce au scăpat atenției noastre, ca și cele ce au să apară, vor fi anunțate treptat, în suplimente, cum și în revista Lamura, la bibliografie.

Cereți dela noi catalogul, care se trimite gratis.

Notițe.

• Misiunea Fundației va fi în ziua de 8 maiu la Brănești, la 15 maiu într'un sat din Dobrogea, la 22 maiu în Turtucaia, la 28 și 29 în Dorohoi și Sendriceni.

• S'au deschis ciclurile de conferințe ale Fundației la Bârlad și Galați. Conferențiarilor vor fi d-nii: T. Vianu, docent universitar, Ion Savin, profesor universitar, Al. Marcu, conferențiar la Universitatea din București, O. Cizek, critic de artă, Ion Marin Sadoveanu, literat, Cincinat Pavelescu și Gh. D. Mugur.

• D. Emanoil Bucuța, directorul culturii de la Fundația Principele Carol, va pleca în cursul acestei luni la Praga și în Germania pentru a cerceta aplicarea legii bibliotecilor populare în Cehoslovacia și cursurile de bibliotecari în Germania. Aceasta în vederea unui proiect de lege la noi.

• Se pregătește de către Fundație publicarea unei colecții enciclopedice pentru popor „Cartea Vieții”. Ea va cuprinde literatură, știință și artă.

Va fi biblioteca de inițiere și cultură a celor mulți.

• Sporesc mereu silințele pentru construirea localurilor de Cămine. Ele trebuie să se facă cu contribuția cât de mică a fiecărui om din sat, dar a fiecărui. Tot omul trebuie să fie cititor de cămin, casa de bine a obștei unui sat. Unul aduce ofranda, lui în bani, altul în materiale și lucru — câteva cărămizi un car de nisip, nițică cherestea, o căruță de var, două-trei zile de muncă. Omul cel mai nevoiaș poate contribui cu bogăția muncii lui.

Unde e răvnă și iubire ajută și vecinul, ajută și autoritatea, ajută totdeauna și Dumnezeu.

Misiunile Fundației

În ziua de Florii au fost la Dragosloveni la așezământul „Vlahuță” fondat în casa poetului d-nii Gh. D. Mugur, Alex. Lascarov Moldovanu, I. Gr. Oprisan și Al. Bădăuță. D-nul Mugur a plecat din ajun pentru a lua contact cu preoții și învățătorii din împrejurime. În ziua Floriilor a predicat d. Oprisan, iar după prânz s'a ținut o șezătoare pentru săteni la care au vorbit toți misionarii.

În ziua de 29 April „Izvorul Tămăduirii”, a fost la Lupșani în Ialomița d. Oprisan care a predicat la biserică despre „Vesnicul izvor al tămăduirii care e Hristos”. După prânz „cercul școlăresc” a dat o șezătoare la Cămin.

În ziua de 30 April și 1 Mai au fost la Chișinău pentru congresul propagandei culturale din Basarabia d-nii Em. Bucuța, Ion Savin, Ap. D. Culea și C. Ibrim. Cei doi din urmă și ca reprezentanți și raportori ai propagandei oficiale. A vorbit d. Ion Savin înfățișând problema culturii la sate și ideologia Fundației.

În ziua de 1 Mai, Dumineca Tomii, a fost la Târgu Jiu d. Gh. D. Mugur. După un drum prin mai multe sate gorjene a vorbit seara la teatru, la serbarea organizată de studențimea gorjană, despre „puterea culturii”. La sfârșit a adresat un cuvânt studențimii. Acest cuvânt trebuie să fie un imperativ al conștiinței lor.

CETIȚI DUMINECA „PAGINA CULTURALĂ
A UNIVERSULUI” SCRISA DE REDACTORII
ȘI MISIONARII FUNDAȚIEI PRINCEPELE CAROL

De la Cămine.

Căminul Cultural „Alexandru Ion Cuza din Bujor-Covurlui” inaugurat în ziua de 27 Februarie — a început seria șezătoarelor în ziua de 25 Aprilie (a doua zi de Paște) în localul școlii primare.

După un cuvânt de deschidere al preotului C. Patrichi, președintele Căminului, d. D. V. Toni, inspector al Fundației, a ținut o conferință despre „Insușirile și defectele neamului nostru”.

S'a desfășurat apoi un bogat program de producții muzicale și literare, executate de elevii școlii primare și de elevii din școlile secundare veniți pentru vacanță în localitate.

Căminul Cultural „Cultura Poporului” din Câmpineanca, Putna, a încheiat Bilanțul pe 1926 având la activ și pasiv 7035 lei; a dat 2 serbări. Biblioteca are 309 volume.

Căminul cultural „Principele Carol” din Filiași Dolj a avut în anul 1926 o deosebit de frumoasă activitate culturală și economică.

Biblioteca are 815 volume cu 883 cititori. Căminul a organizat până în prezent 5 serbări și 5 șezători. Prin îngrijirea statului moralizator, Căminul a cunoscut în ziua de 27 Febr. c. toți concubinii din comună, în număr de 159, legitimând 90 de copii ce erau amenințați să rămână pe drumuri, ca fiind ai nimănui. Se organizează în prezent cor sătesc și bisericesc.

Din vânzarea articolelor de librărie și ziare s'a realizat 79.986 lei, cari împreună cu alți venituri din serbări, donațiuni etc., fac 96.484 lei. Cheltuielile au fost 65.538,50 lei, deci un beneficiu net de 30.945,50 lei.

Fundația multumește din suflet celor ce au muncit.

Căminul cultural „Stefan cel Mare”, com. Chilia Nouă Ismail, a încheiat gestiunea pe 1926 cu 88048 venituri și 79516 lei la cheltuieli, deci un excedent de 8532 lei.

Biblioteca are aproape 800 volume cu 200 cititori.

S'au ținut conferințe cu subiecte din igienă, medicină, educație națională, agricultură, de către persoanele cu cultură aleasă, fie în sala liceului, fie în sălile de cinematograf, fie în sala Sfatului Negustoresc.

Serbările naționale și cele date în folosul căminului, executate de corul Liceului și alte persoane, au dat rezultate morale și materiale satisfăcătoare.

Cităm pe cei ce au muncit: C. Leescu, I. Secăreanu, V. Zahiu Pr. M. Nicolae, E. Cristescu, C. Dumitrescu, N. Cosoiu, O. Ionescu, P. Beda, etc.

Căminul cultural din com. Jugur-Muscel, a ținut în trim. Ian. multe șezători foarte cercetate.

„Nu-ți mai vinesă pleci acum de lângă ei, când învățătorul le citește bucăți frumoase din „Albina” și din alte cărți. Un iubitor de doine, un sătean meșter, cântă din fluiet ori din caval frumoase doine, cântece și jocuri naționale. Fetele și femeile torc lână și cânepă; altele fac tricouri din lână, iar altele fac pentru ele, pentru frați și bărbați, ii, cămăși cu frumoase motive românești. Toate ascultă cu plăcere, iar apoi încep și ele să spună pe rând ghicitori și frânturi de limbă, făcând mare haz. Unele apoi încep să cânte.”

La 24 Martie a fost sărbătoarea sădării pomilor.

Căminul cultural „Stănești-Mamă” din Lungești jud. Vâlcea a avut în trim. Ianuarie o frumoasă activitate culturală. A dat în acest timp 4 șezători în zilele de 2 și 6 Ian., 27 Febr. și 25 Martie și o serbare la 26 Aprilie.

Căminul Cultural „B. Delavrancea”, com. Mithăileni, Bălți a dat o serbare în ziua de Florii în localul școlii.

Înștiințare.

• Art. 9 din legea Fundației Culturale spune:

„Statul, județul și gîmuna asigură, dacă posedă, terenul necesar în vatra satului, a târgului, orașului sau municipiului; pentru clădirea, curtea și grădina de experiență a Căminului Cultural”.

Căminele vor îngriji deci să obție terenurile de nevoie. În vatra satului, pentru „Cămin” bătătura de joc și grădinița de podoabă; dincolo de sat, pentru experiență agricolă.

• Legea Fundației Principele Carol s'a publicat în Mon. Ofic. No. 89, din 21 Aprilie 1927.

CUMPARATI

PENTRU A SPRIJINI O MARE INSTITUȚIE DE CULTURĂ
UN BILET DE LOTERIE

LA

LOTERIA

FUNDAȚIEI CULTURALE PRINCIPELE CAROL

Autorizată de Onor. Minister de Interne cu No. 8614 A din 13 aprilie 1927
și organizată pentru o bibliotecă publică, galerie de artă, sală de conferințe.

61 PREMII IN VALOARE DE 3.350.000

1	premiu de	1.000.000	Lei	1.000.000
2	" de câte	500.000	"	1.000.000
5	" " "	100.000	"	500.000
8	" " "	50.000	"	400.000
10	" " "	20.000	"	200.000
15	" " "	10.000	"	150.000
20	" " "	5.000	"	100.000

61 premii în valoare de Lei 3.350.000

TRAGEREA LA 13 OCTOMBRIE 1927

PREȚUL UNEI SERII DE BILETE de 2 LEI : **0 SUTĂ LEI**

INDEMNATI PE TOȚI

SĂ CUMPERE BILETE DELA LOTERIA FUNDAȚIEI PRINCIPELE CAROL

61 PREMII IN VALOARE DE 3.350.000 LEI

CERETI CARNETE DE LOTERIE

DE CÂTE 50 BILETE, 100 LEI

PENTRU A FI DESFĂCUTE PRINTRE CEI CE SPRIJINESC FUNDAȚIA

FUNDAȚIA CULTURALĂ
PRINCIPELE CAROL

STR. LATINA, 10, BUCUREȘTI

SCUTITĂ DE TIMBRU

prin legea publicată în „Monitorul Oficial”
No. 89/927

Căminului Cultural

comuna .....

judetul .....

No. 3771